

ההגות והתורה

יו"ל ע"י חברת הוגי תורה - ישכר באהלין דקהל חסידי מנובוקא בעלזא
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א • ע"ש ולע"נ הגה"ח רבי ישכר דוב ענגלענדער זצ"ל

גליון תרכ"ד פר' בשלח - שירה תשפ"ד
מסכת זבחים קיט. - קב: / חולין יג:

עשולחן גבוה

אמרי קודש מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לד' לאמר אשירה לד' כי גאה גאה וגו' (טו, א).

ואי' במדרש (שמו"ר פר' כג, ד) הה"ד פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, מיום שברא הקב"ה את העולם ועד שעמדו ישראל על הים לא מצינו אדם שאמר שירה להקב"ה אלא ישראל, ברא אדם הראשון ולא אמר שירה, אברהם ניצל מכבשן האש ומן המלכים ולא אמר שירה, יצחק ניצל מן המאכלת ולא אמר שירה, יעקב ניצל מהמלאך ומעשו ומלבן ולא אמר שירה, עד שבאו ישראל על הים ונקרע להם ואמרו שירה, שנא' אז ישיר משה. ואמר כ"ק דודי ז"ל בשם כ"ק זקני (מק"מ מהר"ד ז"ע) ז"ל דצריך להבין למה באמת לא אמרו האבות הק' שירה, אלא דהאבות הק' מחמת ענותנותם לא אמרו עצמן שראויין לומר שירה דאי' דשירה צריכה טהרת הגוף והנפש, אבל כאשר באו בני ישראל על הים ונעשה הנס לכללות ישראל שנתפרסם עי"ז שמו יתברך בעולם שפיר אמרו שירה, ע"כ. ואפ"ל קצת באופן אחר הכוונה, דראיתי בספיה"ק דברת שלמה להרה"ק ר' שלמה לוצקער ז"ע, שהיום חל היום"ד דיליה, עה"פ מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, דפי' רש"י למדנו שהיה משה עומד ומתפלל אל הקב"ה מה תצעק אלי וכו' לא עת עתה להאריך בתפלה שישאל נתונים בצרה. וצריך להבין דלא מצינו בפירוש בפסוק שמשרע"ה עמד בתפלה, ומבאר דכן דרך הצדיקים הדבקים בהקב"ה שכל דבריהם הם בדביקות, וגם כשמדבר כאיש אל רעהו

דבר החברה

ידוע מאמר רבותינו הק', דרוש דרשו על דברי חז"ל שמעולם לא אמר אדם שירה עד שבאו ישראל על הים ואמרו שירה, לא אדם הראשון ולא אברהם אבינו לא יצחק ולא יעקב, אך ורק ישראל בעת עמדם על הים. והשאלה נשאלת, מדוע אכן לא.

וביארנו רבוה"ק בקדשם, כי לא כל הרוצה ליטול את השם ולשורר שירה לפני ה' יבוא ויטול, הלא לאמירת שירה צריך הפלגת טהרה מצד הגוף והנשמה, ומי הוא זה ואיזה הוא אשר יאמר זכיתי לבי, עד כד', אשר יסודי עולם אדם הראשון ואבותינו הק' לא אזרו כח לצאת בשירה.

לא כן ישראל בעמדם על הים, כנסת ישראל כולה, אין מקום לכל יחיד להסתפק האם ראוי לכך או לאו, כי הלא חלק מקומת כלל ישראל הוא, וכנסת ישראל בודאי ראויה לומר שירה לפני ה', אם לא בזכות עצמו, בזכות הצדיקים הקדושים אשר הוא חטיבה אחת מכנסייתם.

למדך, כי אינו דומה יחיד אשר נפשו חשקה להתקרב אל ה' אל הרבים הנגשים יחדיו אל הקודש, כי אל היחיד יכול היצה"ר לבוא בטענה ומענה האמנם ראוי הוא ובר הכי הוא, לא כן כאשר ניגש בתור חלק מן המרובים העושים את המצוה, יכול לאזור עוז בנפשו, כי בתור חלק מן הכלל בודאי ראוי ויאה הוא לכך.

דומה, כי רוח דברות קודש אלו, היא החופפת על ההתעוררות הגדולה אשר שומעים אנו מקרוב ומרחוק מכל תפוצות אג"ש הע"י, בהתחלת לימוד המסכתא מן הגדולות שבש"ס "מסכת חולין".

יחיד הבא לקבל על עצמו עול לימוד מסכתא גדולה וחמורה זו, בכמות ובאיכות, בודאי יהסס בנפשו לא פעם ולא פעמיים, האיך אוכל לעמוד בכך, עתה כאשר מרובים עושים את המצוה ומקבלים על עצמם עול גדול ויקר זה, הזדמנות יקרה היא לכל יחיד ויחיד להימנות לדבר מצוה, עם כח הרבים.

יעלו על נס אחינו שבגולת ארה"ב יקירי אג"ש אשר בעת התעוררות זו לקחו מקו טוב לעצמם להרבות פעלים מרובים לתורה אשר אין כאן המקום לפרטם כי רבים הם.

יבורכו בברכת התורה כל חבירינו היקרים הנמנים לדבר מצוה, וכשם שנתחיל ללימוד מסכתא זו בס"ד כך נזכה להגות בה כולה ולסיימה מתוך נחת והרחבה עד בלי די.

דבורו הוא תפלה להשי"ת, ומפרש בזה הפסוק אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני, דהוא כפל לשון, דהול"ל אהבתי כי ישמע ה' את קולי או את תחנוני, ומהו כי ישמע ה' את קולי תחנוני, אלא שדהמע"ה אמר דגם כשזה קולי שאני מדבר, אצל הקב"ה זה בבחי' תחנוני, וכן כאן כשדיבר משרע"ה אל בני", התיצבו וראו את ישועת ה' וגו' ה' ילחם לכם וגו', זה ה' תפלה להשי"ת ועל זה כ' רש"י למדנו שהי' עומד בתפלה, ע"כ.

ובזה אפ"ל הכוונה גם כאן בדברי המדרש מיום שברא הקב"ה את עולמו לא 'מצינו' אדם שיאמר שירה וכו' וכן האבות הק', אלא שבאמת צלה"ב היתכן שהאבות הק' לא יודו וישוררו להשי"ת על חסדיו, אלא, דבאמת האבות הק' אמרו ג"כ שירה בדבורים שלהם רק שלא היה ניכר, שכל דבריהם היו בדביקות והיו תפלה ושירה להשי"ת, וזאת מצינו ג"כ אצל משרע"ה שבדיבורו אל בני" עמד והתפלל להשי"ת, ועל תפלה זו אמר לו הקב"ה מה תצעק אלי, לא עת עתה להאריך בתפלה, אלא, דבר אל בני ישראל ויסעו וגו', ויקרע להם הים, ואז יאמרו משה ובני" שירה בהדיא, או משום שהי' באופן יותר נעלה או דכיון דהיי' נס לכללות ישראל ובכללות ישראל היו אכן צדיקים כמשרע"ה שכל דבריהם תפלה להשי"ת, אבל אפשר שהיו גם כאלה שלא היו במדרגה זו, לכן הוצרכו לומר שירה בפועל כל בני" יחד, וזה מה דאי' במד' הה"ד פיה פתחה בחכמה, ותורת חסד על לשונה.

ס"א ליל שב"ק פר' בשלח
שבת שירה תשע"א

בחרדת קודש מגישים אנו כסא מלא דברכתא קמיה דמלכא עטר

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל שמחת נישואי הנכד

החתן הרב ברוך שליט"א

בן חדב"ן הרה"צ ר' יוסף מאיר מושיקוביץ שליט"א - דומ"ץ

יה"ד שירוה מרן שליט"א רוב נחת מהם ומכל יו"ח,

ומכל קהל עדתנו הק', מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

סדר הלימוד לשבוע הבעל"ט	מסכת חולין עמוד ליום	ש"ע הרב או"ח סימן קכח
יום	דף	סעיף
א	יד.	יג
ב	יד:	יד
ג	טו.	טו
ד	טו:	טז
ה	טז.	יז
ע"ש /ושב"ק	חזרה	חזרה

עשולחן גבוה

דיבורים קדושים מרבוה"ק מבעלזא זי"ע

ב"ק מרן מהרי"ד זי"ע

ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם (ד, ט). והדקדוק מבואר דהול"ל בלשון רבים ומצרים 'נוסעים' אחריהם, או 'פרעה' נוסע אחריהם. אלא דאיתא (לעיל ג, ח) ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה, ותמוה מאוד שישראל ישובו מצרימה אחרי השעבוד הקשה שהיה להם שם. ואמר רבינו הקדוש שר שלום מבעלזא זי"ע דאיתא בימוא (פ"ו ע"ב) היכי דמי תשובה באותו מקום וכו', על כן חש השי"ת שמה יהיה בדעתם לשוב בתשובה שלימה באותו מקום, והיינו פן ינחם העם בראותם מלחמה - מלחמת היצר, ויחושו שהוא מפני שעדיין לא שבו בתשובה שלימה באותו מקום, ועי"ז ושבו מצרימה - לשוב שם בתשובה באותו מקום, עכת"ד.

והוסיף ע"ז נכדו הקדוש מרן מהרי"ד זי"ע, דלהכי כתיב והנה מצרים נוסע אחריהם, שישראל ראו שמצרים - כלומר ארץ מצרים נוסע אחריהם, שעם פרעה נעקרה ממקומה ארץ מצרים, וממילא היכולת בידם לשוב בתשובה שלימה באותו מקום ג"כ, ולכן ויצעקו בני ישראל אל ה', שעשו תשובה גמורה ושלמה ודפח"ח.

ב"ק מרן מהר"ש זי"ע

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו (ד, טו). ובאור החיים הק' הקשה דלמי יצעק אם לא אל ה', הלא עת צרה היא ליעקב, והים לפנייהם ומצרים לאחוריהם, עיי"ש. אלא דאיתא במכילתא (מס' דהיה פ"ו) דהים סירב לביקע בטענה שבני ישראל עבדו עבודה זרה במצרים. ובילקוט שמעוני (רמז רל"ד) מובא בדרש המכילתא, שהקב"ה השיב על זה שוטה שעולם וכי לדעתם עבודה, והלא לא עבודה אלא מתוך שעבוד ומתוך טירוף הדעת, ואתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון. ובאמת לא היה בטענת אונס לבטל את הקיטרוג, כיון שעבודה זרה היא מג' עבירות שעליהם נאמר יהרג ואל יעבור (סנהדרין ע"ד ע"א), ואף לר' ישמעאל (סנהדרין ס"ט) דס"ל יעבור ואל יהרג, הרי בפרהסיא אף לדבריו יהרג ואל יעבור בעבודה זרה, ואם כן אף דהוי באונס לא היו לבני ישראל לעבוד עבודה זרה. ועל כן בשביל לבטל הקטרוג ולתקן את חטא העבודה זרה היו צריכים בני ישראל שיהיה להם עכשיו אותה מידת בחירה של יהרג ואל יעבור פי' של מסירות נפש עבור שמו יתברך. וזה שאמר הקב"ה למשה אל תצעק אלי, כי ע"י התפילה שוב מתעורר הקטרוג של הללו עובד ע"ז, דבר אל בני ישראל ויסעו - שישעו וילכו לתוך הים במסי"נ וע"י כך ישיקטו הקטרוג, ובכוחה של אמונה זו שהלכו במסי"נ הם יינצלו. והוה דאיתא במכילתא (מס' דהיה פר' ה) דנחשון בן עמינדב קפץ לתוך גלי הים, פי' שמסר נפשו, ורק אז נבקע להם הים.

ב"ק מרן מהרי"ד זי"ע

קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן (טו, לג). אמר כ"ק אדמו"ר הה"ק מה"ר ישכר דוב מבעלזא זצלה"ה מ"ש בפ' בשלח קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן, וקשה הלא היה ביכלתו ליתן מלא העומר מן ולהניח אותו לפני ה' למשמרת, ומיתוך היה צריך זה הצנצנת, היה ביכלתו להיות בעומר אך שהיה.

אלא דהנה אנחנו רואים זה הנס בכל עת זמן, שיש לפעמים אחד שיש לו רק חנות קטן אשר הסחורה שלו אינו שוה כמה שצריך לשבוע לאכול, ואפ"ה יש לו פרנסה מזה החנות ומגדל בניו בזה ומכניס אותם לחופה מזה המסחר, ע"כ יראה כל אדם שהכל עפ"י נס. זה עפ"י קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן, שזה הוא פ"י נס שיהיה ביכלתו ליתן מלא העומר בצנצנת, והנה אותו למשמרת לדורותיכם - שיהיה להם ג"כ הפרנסה בזה הנס, שחנות קטן זיון משפחה גדולה עם בניו זה הוא ע"י כח הנס שהיה לישראל בהמן שהיה ביכלתו ליתן מלא העומר מן בצנצנת, זה הברכה שורה בישראל כעת גם כנ"ל.

עשולחן עליון

פנינים יקרים על פרשת השבוע

כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם וגו'. יש לדקדק מה הבשורה הזאת שלא יוסיפו לראותם מה זיוק להם אם יראו אותם אם לא יכלו להרע להם, אך הנה כתיב וישאו בני ישראל את עיניהם וגו' ויראו מאד ויצעקו וגו' כי אמנם הקב"ה שלח להם את המצרים הללו לייראם ביראה החיצונית כדי שיעזבו ליראת הרוממות כי כן כשהקב"ה שולח לאדם איוז מכאוב ויראה החיצונית הוא למען השב לבבו ליראת ה' יראת הרוממות, ובאמת זכו ישראל והשיגו עי"ז יראת הרוממות כמ"ש אח"כ וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, ולא היה להם לירא עוד ממצרים, ואעפ"כ ויראו העם את ה', כי כן צריך להיות שתסיר מהאדם היראה החיצונית והמכאוב אעפ"כ יעמוד על משמרתו נכון לירא את ה' כל הימים, ח"ש כאן כי כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם וגו' זה היה לשון הבטחה לבשר אותם שלא יצטרכו עוד ליראה חיצונית ע"י המצרים, רק תיראו את ה' בכל לבבכם עד העולם, כמ"ש ויראו העם את ה' וגו' או ישיר משה פי' כשראה משרע"ה כי בניי הגיעו למעלת היראה האמיתית או שמח בזה ואז ישיר משה, כי זה היה כוונת משה רבינו כל הימים לזכות את ישראל ביראת הרוממות האמיתית. תפארת שלמה

ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו וגו'. נראה לפרש דברי תלונתם כי מאחר שראו את כל הנסים והנפלאות שעשה ה' במצרים למען הוציאם ושוב ראו עתה עצמם בצרה גדולה לכן התייאשו מהצלתם וחשבו שכל הנסים שעשה ה' ביציאתם ממצרים לא היו בשבילם, אלא נעשו כדי שיוציאו עמם עצמות השבטים ואורנו של יוסף, שלא יהיו קבורים במצרים מקום טומאה, ולפיכך אמרו המבלי אין קברים במצרים, שאין קברים הראויים לאבותינו במצרים לכן לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים מה טובה יש לנו בזה הלא לא הטבת בזאת כי אם לאבותינו.

כתב סופר

שיעורי תורה בבתי מדרשינו ברחבי תבל על סדר עמוד ליום

בית המדרש	הרב שליט"א ואב"ד	מספר התלמידים
בית המדרש	הרב יעקב שלום ד"ר שליט"א	2130 תלמידים
בית המדרש	הרב רבי אברהם יעקב איצקוביץ שליט"א	4100 תלמידים
בית המדרש	הרב ישראל מרסקוביץ שליט"א	2000 תלמידים
בית המדרש	הרב האב"ד בערלין שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב מנחם מענדל כהן שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב חיים סאנן שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב אברהם יצחק חנינשטיק שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב יוסף צבי ביטל שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב אברהם צבי שפיטצק שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב מרדכי יעקב ברייש שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב שלמה שפיטצק שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב מנחם שפיטצק שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב שמואל ישראל בראנדער שליט"א	1100 תלמידים
בית המדרש	הרב יצחק אליעזר פרידמאן שליט"א	1100 תלמידים

פאזערות רבותינו

מרבזה"ק מבעלזא על הרף

שחיטת מין... יינו יין נסך (י"ג ע"א) הזהירות מאיסור יין נסך

הזהירות במעברי הגבולות

כתב בספר 'בקודש פנימה' (חלק א, עמוד קסח):
סיפר לי הרה"ח ר' מרדכי גימפל ניימאן ז"ל, שלפני המלחמה הביא פעם יין מהונגריה לבעלזא עבור מרן ז"ל, אולם שוטרי המכס העומדים בגבולות היו נוהגים לצוות למי שהיה יין ברשותו לשפוך קצת יין לכוס, בכדי שיוכלו לבדוק אם זה אכן יין או משהו אחר, שאל ר' מרדכי את מרן כדת מה לעשות, ומרן הורה לו להקפיד על שני דברים, ראשית, שיעביר את היין בבקבוק אטום שאי אפשר לראות דרכו, ושנית שבעת ששופך מן הבקבוק לכוס יסובב עצמו בכדי שהנכרי לא יראה הקילוח, היות וחלק מהקילוח חוזר לבקבוק.

וסיפר הגה"צ ר' יעקב יצחק ניימאן זצ"ל (אגודה באהלך, פרק טו): כאשר באתי לחג הפסח, הבאתי אל הקודש בשליחות מאת הרה"ג החסיד מו"ה דוד מאשקאביטש זצ"ל אב"ד דק"ק באניהאד, צלוחית יין מטאקאי וכן ספר לבושי מרדכי ח"ג שיצא לאור על ידו, באותו זמן לא נתנו ליכנס לקודש פנימה, אך מכיון שהיה לי מה למסור למרן מהר"א ז"ע הורשיתי להכנס, מרן ישב אז ב'אייזערנע שטוב', וכשהנחת את היין חקרני האם לא נגעו בו, והחשיב מאד את העובדה ש'דוד קערעסטיר'ער' שלחו.

עד נוכח נוסף מעיד על עובדא זו, הלא הוא הרה"ג ר' שמחה בונם בוים ז"ל: החשיבות של היין היתה כיון שבא מכרם ישראל, אני נסעתי לבעלזא ביחד עם ר' דוד מאשקאביץ ז"ל, ובעיר לעמבערג פגשנו את הרה"ק ר' פנחס מאוסטילא הי"ד, ומסר לו ר' דוד צלוחית יין שהביא גם בשבילו, ושמעתי ממנו ששיבחו מאד יען שהוא מכרם ישראל.

גזירה היא על היין בבית הרב...

בשו"ת הד"ר (סימן יח) בהספדו על כ"ק מרן מהר"י ז"ע, מספר בתוך הדברים, שבתקופת כהונתו של כ"ק מרן מהר"י ז"ע, יצא ריבון על היינות, ומני אז לא בא על שלחנו של כ"ק מרן מהר"י ז"ע רק מי דבש [-מעהד]. הריבון היה שסוחרי היין אינם נזהרים לקנות יין רק מכרם ישראל, ולנוכח המחיר הזול הם הולכים שולל ורוכשים יין נכרי אשר הוא יין נסך, השתלשלות הדברים נזכר במכתבו של ר' ישראל פארקאס ז"ל (במכתב קול מחזיקי הדת, כ' חשוון תר"ט):

"למזהיר ולנוהר שילומים, לתועה ולמתעה מהלומים, והימים ימי ביקורי ענבים, בין ענבים לבאושים, בהיותי לפני ד' שנים בק"ק בעלז, זכיתי להתארך ולהניא אצל הרב הגאון הקדוש האב"ד שליט"א, בין הקרואים למאות ולא לפים, וראיתי נחת שלחנו מלא דשן, אך היין היה חסר, והשתוממתי על המראה, ושאלתי אחד מן המסובין ואמרתי כלום חסר מבית המלך מאן מלכי רבנן, ולא ראיתי כן אצל שאר צדיקי הדור, והשיב לי כי גזירה היא על היין בבית

טשערנאביל ז"ע, והגיש קוויטל לפני מרן, כעבור מספר שנים עלה אותו יהודי לארץ ישראל יחד עם שתי בנותיו, הבכירה באה בברית האירוסין עם רופא, ואילו הבת השנייה נכנסה ללמוד בבית ספר של החופשיים, והנה כעבור עשרים שנה - לאחר שכ"ק מרן ז"ע כבר גם עלה לארץ ישראל - כאשר כ"ק מרן ז"ע שהה בביתו של הרה"ח ר' ישראל מאנדל ז"ל בתל אביב, הגיע אותו יהודי בשנית, ושוב נכנס אל הקודש פנימה עם קוויטל יחד עם בני ביתו, כשהוא אינו מספר מאום על כך שכבר שהה פעם אחת אצל מרן לפני עשרים שנה.

אותו יהודי לא רשם שום בקשה על גבי הקוויטל, כי אם רק את שמו ושמות בני משפחתו, והנה כאשר התחיל הגבאי לקרוא את הקוויטל, הורה לו מרן להניח את הפתקא בצד, כעבור זמן מה הורה מרן לגבאי שיתחיל שוב לקרוא את הקוויטל, אבל שוב צווה להניחה בצד, כך חזר ונשנה הדבר כמה פעמים, לפתע החל מרן לגעור באותו איש, ואמר לו: "כלום אינכם מתביישים לבוא אלי, הייתם כבר אצלי, הם חושבים שכאשר אני יושב כאן ואיני יוצא החוצה, אינני יודע מהמתרחש בחוץ, מי שמוסר את ילדיו שילמדו ויתחנכו בבתי ספר חופשיים, הרי זה לא כאילו מלמדם תיפלות, אלא מלמדם תיפלות ממש, א נייע מנהג, מ'זיכט זיך איידעמערס דוקטורים אם אדוואקאטען... הלא אם יהודי מחלל שבת נוגע ביהן, הרי דינו כן נסך יאסור לקדש עליו...". לבסוף סיים ואמר מרן: "אני מבטיח לכם שכאשר תוציאו את הבת מבית הספר החופשי ותכניסו אותה לבית ספר דתי, ותנהג כמו בת ישראל כשרה, יהיה לכם נחת ממנה". רק אז צוה לגבאי לקרוא שוב את הקוויטל, והאציל עליהם את ברכות קדשו (אדמו"ר בעלזא, חלק ה, עמוד קצז).

ומענין לענין, מעשה באיש יהודי, שרכב על סוס בשב"ק רח"ל, מיד פירשו ממנו כל אנשי העיר כדין מחלל שבת בפרהסיא, ונהגו ביניו דין יין נסך כמו בעכו"ם, אזי נכנס הלא אצל כ"ק מרן מהר"י ז"ע, וטען לפניו מה כל הרעש בזה, הרי כל הטעם שאסור לרכוב על הסוס בשבת הוא משום שמא יחתוך זמורה, והרי הוא רוכב בעיר במקום שלא מצוי אילנות כלל, וגם איזה צורך יש לו לחתוך זמורה, הרי יש לו השוט בידו, וא"כ מה כל הרעש והטענה עליו, והמשיך לומר שאצלו יש שכן אחד שלומד אצל נפט-לאמפ בשבת, שרבר זה אסור מטעם שמא יטה ויתחייב משום מבעיה, וזהו חשש יותר קרוב ומסתבר מאד, ומדוע אין צועקים עליו ואין מתרחקים ממנו. ענהו מרן: "הרי אין צועקים עליך בשביל שהנך רוכב על הסוס, לא בשביל זה אתה פושע, רק זהו רק לאות ולסימן שאתה פושע זה מכבר, כי אם לא הייתי פושע, לא היית עושה כן...".

סוחר יין צריך לדעת הלכות יי"נ

בספר 'שערי ציון' מסופר על החסיד ר' ישראל כהנא זצ"ל מסיגוט, מחסידי כ"ק מרן מהר"י ז"ע שהיה אדוק ומקושר אליו בכל לב ונפש, שהיה סוחר יין מפורסם בכל רחבי המדינה, ופעם אחת שאלו מרן מהר"י ז"ע האם כבר למד הלכות יין נסך, הלה עמד משתאה מה זה ועל מה זה, אזי אמר לו מרן: "ידוע תדע שסוחר יין יש לו לדעת הלכות יין נסך על בוריים", מני אז התחיל ללמוד הלכות אלו והיה בקי בהם עד מאד.

הרב, לבל יעבור גבולו מטעם הכמוס אתו, ומאז ועד עתה ראיתי כמה וכמה אזהרות לפני הבציר וקודם חג הפסח, מגאוני ארץ פולין, קול צווחין ככרוכיא אל תגרי היין הבאים למדינותינו לקנות יין, שיהיו נזהרים ורק אחר הדרישה וחקירה ודקדוק עצום הנודעים להם ליראים, רק אצל סוחרים כאלו יקנו יינותיהם, עכ"ז לדאבון לבי ולמורת רוחי, כי התגרים אשר יבואו אצלינו ובגללותינו, רק המקח הזול העיקר אצלם, ודי להם שיאמר בעל היין שהוא כשר, והסרסור יעיד עליו, ויתן עדותו, די לו רב יהיה מקחו חצי צ"ל בזול הליטער מיינות בעלי כרם ישראל, אשר יוכלו לבצור כרמיהם כנפשם וברצונם יותר מהסוחרים הקונים יינותיהם מבעלי כרמים אינם ישראלים, מדה חבוית אחד, ומדה אחד.

ומי שיראה השערוריה אשר נעשה עם היין כשר בימי הבציה, ויראה בעיניו התגרים הבאים ממדינות פולין לבושי אדרת, שער למען כחש, וכמעט לא ישיתו לב אל האזהרות מגאוני ארצם, ולא יקדקו על המוכר אם מחלל שבת בפרהסיא או לא, לא יתמה על צדיק ופרוש הדור שימנע ויגדור גדר מלשנות יינותיהם".

והנה במכתב הנ"ל הוא מעיד שכאשר היה בבעלזא לא אמרו לו בפירוש את טעם הדבר, רק אמרו 'גזירה היא על היין בבית הרב, לבל יעבור גבולו מטעם הכמוס עמו', והנה לפי דברי הנ"ל טעם הגזירה היה מאחר והסוחרים לא היו נזהרים לקנות מכרם ישראל, אבל בכל זאת לא אמרו לו זאת בפירוש, ואם כנים דבריו ואכן זה היה טעם האיסור של מרן מהר"י ז"ע, יש להבין מדוע לא נאמר לו טעם הדבר בפירוש, מאחר שנהגו שלא להוציא דבר רע על בני ישראל, ולא רצה מרן שיאמרו בפה מלא על בני ישראל שנשכלים באיסור כזה, שהרי מטעם זה גם נהגו בבעלזא, לדלג בפיוט 'מעוז צור', בחרחך 'דביר קדשו' את התיבות 'כי זרים עבדתי, ויין רעל מסכתי', שלא להוציא דיבה על בני ישראל ששתו יין נסך.

מחלל שבת יינו יין נסך

סיפר הרה"ח ר' ישי דירנפעלד ז"ל, ששמע מהגה"ח ר' ישי העכט זצ"ל, שהיה נוכח בעת שכ"ק מרן מהר"י ז"ע ראה בחור אחד שסלסל את פאותיו בשבת, אמר לו מרן מהר"י ז"ע שאסור לעשות כן, דאסור לתקן בשבת לא את הזקן לא את הפיאות, והביא בזה את דברי הגמ' בשבת דדרשינן מדכתיב ויבן ה' אלקים את הצלע, מלמד שקילעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם, הרי שמלאכת הקליעה נחשב לבנין, מדנקט בזה הפסוק לשון 'ויבן', והמשיך מרן ואמר: "כן הוא גם לגבי נערות וואס פלעכטיך זייערע האר בשבת, הרי זה איסור גמור, וינים יין נסך"

(מרשימות הגה"ח רש"צ ענגלענדער שליט"א).

בעת ששהה כ"ק מרן מהר"א ז"ע בבערלין, נכנס בקודש פנימה אחד מנכדי צדיקי בית

עצודי דגורסא

פניני אגדה ודרוש על סדר העמודים הנלמדים
זבחים קיט. – קב:

הרב אליהו שמוטץ שליט"א • בית שמש

סיום מסכת זבחים

קטז. וישמע יתרו כהן מדין, מה שמועה שמע ובא ונתגייר. רבי יהושע אומר מלחמת עמלק שמע, רבי אלעזר המודעי אומר מתן תורה שמע, רבי אליעזר אומר קריעת ים סוף שמע ובא.

רמז לשלושת האבות

ויש לומר עוד ששלושה דברים אלו קריעת ים סוף ומלחמת עמלק ומתן תורה מתייחסים לשלושת האבות, קריעת ים סוף מתייחסת לאברהם, ובמדרש בזכות אברהם קרע להם

קיש. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, אל המנוחה זו שילה, נחלה זו ירושלים.

שבת קודש הוא 'מנוחה' והשפעתה הוא 'נחלה'

עוד תקנו בנוסח הנ"ל 'המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדושתו ביום שבת קודש', לא תקנו לומר 'הנותן מנוחה' רק 'המנחיל'. יש לפרש על פי מה שאמרנו רבותינו ז"ל 'מנוחה' זו שילה שיש לה הפסק, 'נחלה' זו ירושלים שאין לה הפסק.

והנה שבת קודש הנה הוא יום מוגבל יום השביעי לשבוע, וכאשר יעבור היום ההוא, הנה נפסק וחלף ועבר, אבל צונו השם יתברך 'זכור את יום השבת לקדשו', להשפיע קדושת שבת לכל ששת ימי המעשה, כי קדושת יום השבת הוא צורת הזמן, ואינך הימים ימי המעשה המה החומר, וכן הוא בספרי הביאו הרמב"ן (שמות כ ח), אם כן חיבה יתירה נודעת לנו, אשר נוסף לקדושת שבת אשר נתן לנו השם יתברך בגבול הזמן בהפסק, עוד הטיב לנו, שיהיה נמשך לנו מהארת קדושתו לכל יום, והוא בלי הפסק, ואם כן קדושת השבת הוא מבלי גבול והפסק.

וזהו 'המנחיל' נחלה בלי הפסק, 'מנוחה' קדושת יום השבת בו ביום שיש לה הפסק, הנה הוא מנחילנו בנחלה מבלי הפסק, בצוותו לנו להשפיע מקדושת השבת לכל ימות עולם, הכן.

בני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ז אות ז)

החילוק בדרגות הקדושה בין בית עולמים לשילה

לכאורה נראה שקדושת שילה גדולה משל בית עולמים, שנאכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה ואין צריך חומה, אך מדשילה נקראת רק 'מנוחה' וירושלים 'נחלה' נראה שבית עולמים יתר על שילה.

והענין הוא, דהנה במשכן היו קרשים ויריעות מלמעלה, שכולן מדבר הצומח ומדבר החי קרשים מצומח ויריעות שמצמר הן דבר הבא מן החי, רק חלק שש שבו שהוא מצומח, ורק האדנים שהם מתכות הם דומם. משכן שילה היה בית של אבנים מלמטה ויריעות מלמעלה, הרי שהיו הכתלים שהם דוגמת הקרשים שבמדבר גם כן נעשים מדבר הדומם כאבנים, רק היריעות נשארו כמו שהיו במדבר מבעל חי ובבית עולמים היו גם התקריות מצומח, ואמה מעזיבה מדומם.

הרי שבכל ג' המקדשות משכן שבמדבר ושילה ובית העולמים, בכל אחת היתה השראת השכינה במקום היותר חומרי. והנה תכלית המכוון במקדש היתה כדי שתהיה השראת שכינה למטה, כאמור הכתוב (מלכים א' ח טו) 'האמנם ישב אלקים על הארץ'.

ובזה יובן היאך הקדושה משתלשלת ויורדת, שבמשכן היו מעט מדברים הדוממים כגון האדנים, ובשילה היו יותר דוממים, והקדושה היתה משתלשלת ויורדת, עד בית העולמים שהיו עוד יותר דוממים, ונתקדשו כל חלקי הדוממים. וזהו תכלית המכוון שתהיה השראת השכינה מטה מטה, ולכך נקראת 'נחלה' שאין לה עוד הפסק, וזה היה דוקא עצם התכלית, והיה בית עולמים יותר גדולה כנ"ל.

המשך בעמוד ט'

שם משמואל (פר' יתרו)

בשפתו צדיקים

עובדין קדישין מהילולא דצדיקיא במשנת רבוה"ק מבעלזא

שבטך ומשענתך המה ינחמוני

פרקי זכרונות ורשמי הוד מיומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן מהר"י זי"ע בצל קדשם של כ"ק מרנן רבותינו הקדושים

בציילא דמהימנותא של כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ד זי"ע

- שנת תער"ב -

בשנת תער"ב כאשר עננים שחורים כיסו את עין גאליצ'י, בפרוס ימי מלחמת העולם הראשונה, וצדיקי הדור הרעישו בתפלותיהם לבטל את הגזירה שלא תפרוץ ח"ו המלחמה, המביאה הרג ומהומה על פני תבל, באותה שנה ביום כ"ג שבט הגיעה לבעלזא הרבנית הצדיקת מציעשנוב ע"ה, בתו של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, וביקשה מאחי כ"ק מרן מהר"ד זי"ע לעורר רחמי שמים לבטל את הגזירה, השיב לה מרן: "מיר האבן יעצט עטוואס אנדערש אינוינען", והכל היו בטוחים שמרן ירעיש עולמות ביומא דהילולא קדישא הדין לבטל את רוע גזר הדין.

בעת עלה מרן בו ביום על ציון אביו הק' לרגל יומא דהילולא, נשתוממו אמנם הנוכחים בשמעם שבמקום לבקש ולהתחנן מאתו ית' על הצרה אשר

בה נמצאים עכשיו, אומר מרן בקול בכי ותחנונים כדברים האלה: "בחייו של אבא כשרצה מי שהוא להיות משכיל, הי' מוכרח לנסוע לצורך כך לעיר הבירה וויען, כדי ללמוד שם בגימנסיא חכמות חיצוניות, כהיום אמנם קויפט ער זיך א ביכל פאר אפאר גרייצערס, און ווערט שוין א גאנצע אפיקורס". והוסיף: "זיי מיינען כביכול אליין", ראו כולם בחוש כי בעמדם בעת צרה ההיא, ואין יודעים מה יולד יום, ולאן פניהם מועדות בין היום למחר, רואה מרן את הצרה הרוחנית של עם ישראל לצרה גדולה ביותר המכריעה את הכל, והיא היא המטרדת את נפשו הטהורה מעל לכל.

(תל תלפיות, פרק ח, בשם הרה"ח ר' מרדכי פעדער ז"ל)

- שנת תרפ"ד -

שמעתי מהגאון מנאראל שליט"א שסיפר לי, שנכח בילדותו ביום כ"ג שבט תרפ"ד, תיקף

כשחזר מרן מהר"ד מהוילישין לבעלזא, והנה כך היה: מרן מהר"ד הלך עם מספר אנשים בלבד עד שערי בית החיים מבחוץ, ושם נעמד על מקום גבוה קצת במה שהכינו על מנת שיוכל משם לראות את הציונים הק', ושלא את ר' נחמן שמש לגשת אל ציון אביו, ולעמוד שם עם מקל ארוך בידו שבראשו מטלונית, בכדי להראות למרן מהר"ד את מקום הציון, ולא נכנס מרן בביה"ח בפנים משום שלא פקד את הציונים ז' שנים ויותר. וכזכור כ"ק מרן מהר"ד אמר משם מריחוק מקום את ה'מענה לשון' ולא תהילים, וכן אמר אז מרן מהר"ד תורה כנהוג, וכל זאת כאמור מחוץ לשער ביה"ע, והספאדיק של מרן הלבין כולו תוך זמן קצר מפתיתי שלג, ונעשה לגוש גדול של שלג.

(ביטו נאוה קודש, חודש אדר, עמוד שמוה)

בציילא דמהימנותא של כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע

בענינים אלו ביארציטין של רבותינו הקדושים מבעלזא... היו החסידים מסובים בליל היארציט לסעודה בבית מרן בגרויסע שטוב, מרן ז"ל לא היה משתתף בפועל בסעודות אלו, אלא היה יושב בחדרו, והיו עניו ולבו עם החסידים בסעודות הללו, היו מזמרים את הפרק רננו צדיקים [אולם בשולחן הטהור שערך לכבוד היארציט לא היו מזמרים], ומרן היה מכבד את אחד הנוכחים בברכת המזון.

עד כמה החשיב מרן סעודות אלו תלמד העובדה הבאה החקוקה בזכרונו, בשנה אחת בליל כ"ג שבט, כשהסבו החסידים לסעודה לכבוד יומא דהילולא של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, כיבדו את הגה"ח ר' חיים ברוך פינק ז"ל שהיה אז בימי בחרותו, והיה בר אוריין בחור חשוב ותלמיד חכם, לשיר את המזמור 'רננו צדיקים', לאחר הסעודה שאל מרן את הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל את מי כיבד לשיר 'רננו צדיקים', וכשהשיב שכיבד את הבחור חיים ברוך, נענה מרן בתמיה: "ביי אזא סעודה גיט מען צו זינגען פאר א בחור?"

בעת סעודות היארציט שערכו החסידים, נהג מרן לשלוח עם הגבאי הרה"ח ר' שלום פויגל ז"ל 'תיקון', לפעמים נכנסו אז גם זקני חסידים כגון שזכו עוד להכיר את בעל הילולא את זקינו מרן מהר"י או את אביו מרן מהר"ד זי"ע, ומרן היה מספר אז עובדות והנהגות מבעל הילולא, וגם הם היו מספרים סיפור כלשהו על בעל הילולא, מאוחר יותר בשעות הלילה ערך מרן לעקין און בראנפין בחדרו בקודש פנימה, שם נכחו בדרך

כלל רק הגבאי שעמד לצד מרן והמשמשים בקודש, לעיתים היו מכניסים מיוחסים שונים או זקני חסידים שהכירו עוד את בעל הילולא כנ"ל, ומרן היה מספר מבעל הילולא.

מרן ז"ל היה עורך את שולחנו ביום היארציט בין הערבים עם דמדומי חמה, לאחר תפילת מנחה, ובאותו מעמד נערכו הסיומים, הגישו לפני השולחן את המאכלים הנהוגים בעריכת שולחן, דגים מרק בשר בתוספת חמוצים וקאמפאט, מרן היה עורך את שולחנו הטהור בימי היארציטין דלהלן, כ"ב מרחשון יו"ד של אביו כ"ק מרן מהר"ד זי"ע, כ"ג שבט יו"ד של זקינו כ"ק מרן מהר"י זי"ע, כ"א אדר יו"ד של הרבי ר' אלימלך זי"ע ושל אמו מרת בתיה רוחמה ע"ה, ביום כ"ז אלול יו"ד של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע בשנות שימושי בקודש לא ערך מרן שולחן, ולא נטל ידיו לסעודה, אלא שהקהל הסבו לסעודה ביום היארציט לאחר מנחה, מלבד הסעודה שעשו בליל היארציט, ומרן יצא אז אל השולחן שתי יין לחיים, וכיבד את אחד הנוכחים בברכת המזון, ונשאר עד גמר ברכת המזון.

(בקודש פנימה, חלק ב, עמוד תכח-תלא)

...

בליל כ"ג שבט יומא דהילולא של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, התפלל מרן תפילת מעריב לפני העמוד, ואמר קדיש יתום לאחר עלינו, אחר תפילת מעריב נטלו החסידים ידים לסעודה ב'גרסע שטוב', ומרן היה מצוה לתת להם כסף

לתיקון. לאחר מכן בשעה מאוחרת, היה מרן עורך לעקין און בראנפין, והכניסו אל הקודש כמה מזקני החסידים שעוד זכו להכיר את מרן מהר"י, מרן חילק שיריים לנוכחים, וסיפר עובדות וסיפורים מזקינו הק' בעל הילולא.

אחד מן החסידים הנוכחים, שעוד זכה להיות אצל כ"ק מרן מהר"י, היה הרה"ח ר' מרדכי בארטפעלד ז"ל, שנה אחת, בעת הלעקין און בראנפין, סיפר למרן ז"ל, על מנהגו של מרן מהר"י להניח בעת התפלה את ארבעת אצבעותיו תחת פיו על זקנו, ואמר למרן בשם החסידים שמרן מהר"י עשה כן לרמוז על שם הוי"ה, שהוא בן ארבע אותיות, נענה מרן ואמר בסוד שיח קדושים: "אז חסידים זאגן קען מען דאך גארנישט זאגן, אבער בפשטות איז דער טעם ווייל דער זיידע זכרונו לברכה האט געהאט זייער א שיינע בארד, האט ער נישט גיוואלט ס'זאל ארויף גיין אוף דעם שפייעכ'טס...".

כעין זה היה בשנה אחרת, שכל השיחה נסובה אודות הזקן של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, ובאמצע השיחה אמר מרן ז"ל: "דער זיידע זכרונו לברכה האט געהאט זייער א שיינע בארד", ואז אחז מרן בזקנו בשני ידיו, והוסיף: "א זיידענע בארד", אין לנו עסק בנסתרות, בעניני תיקוני הדיקנא קדישא, הרומזים לשלש עשרה מידות של רחמים, ובהדי כבשי דרחמנא למה לך.

ביום היארציט אחר מנחה, ערך מרן את שולחנו הטהור לכבוד היארציט.

(בקודש פנימה, חלק ב, עמוד תנה)

נוהגים היינו להתכנס יחדיו בחדרו של כ"ק דודי מרן מהר"א ז"ל, בהזדמנויות שונות. בדרך כלל הי' זה קודם שנכנס לחדר התפילה, או קודם עריכת השולחן בשבתות ובמועדים, וכן בעת שחזר לחדרו מן התפילה או מן הסעודה. בהתכנסויות אלו הי' כ"ק דודי ז"ל מרבה לספר סיפורי צדיקים, ואמר דברי תורה רבים, הסדר הי' שאחר שהתיישב על יד השולחן, הי' מבקש מאתנו - דודי הרב מבילגורייא, דודי רבי נפתלי פרלוב ואני הצעיר - שנשב גם אנחנו, גם אני נאלצתי לשבת, ולא הועיל לי מאומה מה סירבתי להתיישב מפני הכבוד.

פעם אחת לאחר תפלת מעריב אור לכ"ג שבט, כשישבנו על יד שולחנו, פתח כ"ק דודי ז"ל ואמר על זקננו כ"ק מרן מהר"י ז"ל: "עך האב איהם געקענט, די צורה איז געווען א פחד, יעדער האר א זילבער, ווען ער פלעגט קומען קיין קראקא אדער קיין לעמבערג אויף די אסיפות, האט ער געווארפן אויף די פרעמדע - דאס הייסט אויף די וואס האבן זיך דערווייטערט - אזא פחד, אז ס'איז געווען דא לדא נקשן, אבער אנדערש איז געווען דער פחד, וואס ער האט געווארפן אויפן פרומען עולם, דער פחד איז געווען א פחד פון יראת הכבוד."

לאחר שגמר את דבריו הניח את ידו על עיניו כמנהגו והשתרר שקט, אנחנו המסובים הרגשנו והבנו ששקט זה לא בא אלא לשם הפסקה כדי שנתבונן בדבריו, על דרך דאיתא במדרש (במדבר רבה י"ד) וכי מה הפסקות היו משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה, ובין ענין לענין.

אחר כך פתח כ"ק דודי ז"ל שוב וסיפר כך: שמעתי מכ"ק אבי ז"ל, שפעם אחת הי' נוכח בעת ש"כ"ק זקני ז"ל קיבל את הקהל וקרא קוויטלעך, והנה כשהגישה אשה אחת את פתקתה פרצה בבכי מר וצווחה: "אני שרויה בצרה גדולה, ואני זקוקה שהרבי ייעץ לי עצה טובה." קרא כ"ק זקני ז"ל את פתקתה ויעץ לה מה שיעץ.

פתחה האשה את פיה וצעקה: "אני זקוקה לעצה יותר טובה מזו." הרים כ"ק זקני ז"ל את קולו עליה ואמר: "וכי מה הינכם חושבים, שאני מנער עצות משרוולי, אם אני נותן עצה היא על פי תורה!" וכך המשיך לגעור באותה אשה שנבהלה מאד. לפתע שינה כ"ק זקני ז"ל את קולו ברגע אחד, והתחיל לברך אותה ברוגע ובנעימות על שאר הדברים הרשומים בפתקתה, הקהל שעמד מסביב נשתוממו מאד מן הדברים ששמעו, ובעיקר מהשינוי שנעשה בקולו של כ"ק זקני ז"ל בפתע פתאום.

כ"ק אבי ז"ל שכאמור הי' נוכח באותו מעמד, אמר אחר כך שעל ידי אותו מעשה נתבאר לו מאמר קשה בגמרא, וכדלהלן: איתא בגמ' (תענית ד) האי צורבא מרבנן דרתח, אורייתא הוא דקא מרתחא ליה, שנאמר (ירמיה כג, כט) הלא כה דברי כאש נאם ה', ואמר רב אשי כל תלמיד חכם שאינו קשה כברזל אינו ת"ח, שנאמר (שם) וכפטיש יפוצץ סלע וכו', אמר רבינא אפילו הכי מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחותא, שנאמר (קהלת יא, ו) והסר כעס מלבך וגו'. וקשה, האיך אפשר להיות קשה כברזל, וגם להסיר כעס מן הלב, הלא הוא תרתי דסתר. אלא שעל ידי המעשה שראיתי אצל כ"ק אבי ז"ל נתבאר, שבמילי דאורייתא - היינו דברים שיש להם יסוד בתורה - צריך להיות קשה כברזל, אבל במילי דעלמא צריך למילף נפשיה בניחותא.

שנת תרצ"ד -

ביום חמישי, פרשת משפטים, כ"ג שבט, כמידי שנה בשנה עלה כ"ק מרן זי"ע על ציון קדשו של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, ואף השמיע מדברות קדשו כנהוג, בגמר התורה הזכיר פני אודות המצב הכללי ההולך ומחריף, באמרו: "כי השתא צריכין ישראל זייער גרויסע ישועות בפרטיות ובכלליות, במדינות הרחוקות דייטשלאנד ועסטרייך", והאריך בברכות לרוב.

(ספר ההצלה, פרק ראשון)

שנת תש"ד -

לאחר תפילת מנחה ניגש כ"ק מרן זי"ע לערוך את שולחנו הטהור, לרגל יומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן מהר"י זי"ע, בהשתתפות המוני חסידים ואנשי מעשה, שבאו לחזות בנועם זיו תואר פני קדשו, ולבקר בהיכלו.

לאחר עריכת השולחן נכנס בקודש פנימה הרה"ח ר' משה אורטנער ז"ל, אשר בא במיוחד מתל אביב לבשר לכ"ק מרן זי"ע אודות התקדמות הענינים, ברכישת הדירה בתל אביב, ולהציע לפניו את כל האפשרויות העומדות על הפרק, וכפי שמתאר זאת ר' משה בעצמו:

"בכ"ג שבט - יום חמישי, נסעתי לירושלים, כדי להעלות את ההצעות בפני מרן. איש לא ידע למה באתי, חשבו שבאתי רק ליארציט של כ"ק מרן מהר"י זי"ע. הגעתי לפני מנחה, מרן התפלל, ונטל ידיו ל'טיש'. הייתי צריך לשבת בסעודה ליד ה'טיש', כי מרן אמר: אתה אורח שלי, אתה צריך לשבת ב'טיש', אחרי ה'טיש' אקרא אותך."

"אחרי מעריב נכנסתי לחדר מרן, וישב שם הרב מבילגוריי, סיפרתי למרן על כל ההצעות, ואמרתי: הבית ברחוב אחד העם הוא הכי מתאים, אבל זה צריך לעלות 40,000 דולר, והוספתי: ויש בסך הכל 800 שטרלינג שנמצאים אצל הרב הרצוג שנשלחו מלונדון, אבל בפ"ת יש בית בשביל 3000 ליש"ט, שהם 12,000 דולר. מרן קם ואמר: "פתח תקוה, איז א יידישע שטעטל, א יידישע שטאט, א יידישע שטאט, יידישע יידן, עברתי שם בדרכי מחיפה, אבל יש לי טעמים כמוסים שאני לא יכול לגור אלא בתל אביב."

"אבל 10,000 ליש"ט זה סכום גדול - שאלתי: ואז מרן תפס אותי במעיל שלי, ואמר: האט נישט קיין מורא, געלט מיט דעם אייבישטערס היילף וועט זיין ווען פארסט דו אהיים? - בבוקר - עניתי, כי בלילה אי אפשר היה לנסוע באותה תקופה. על כך אמר לי מרן: ביום ראשון יבוא א"י הרב מבילגוריי לתל אביב לראות את הבית, אם ימצא חן בעיניו, אז תקנה את הדירה, ובשבת הבאה אני רוצה להיות כבר בעז"ה בתל אביב."

(ספר ההצלה, פרק עשרים ושנים)

שנת תש"ה -

סיפר כ"ק מרן מהר"א זי"ע בליל כ"ג שבט תש"ה:

כשהיה כ"ק זקני ז"ל בווען, שלח את כ"ק א"א ז"ל [מרן מהר"י זי"ע] ואחיו, לבקר את ר' איגנאץ דויטש, וכשבאו אל ביתו ראו שמונחים נרות בתוך הפמוטים מתוקנים להדלקה, והלא היה בערב שב"ק, והיה זה חידוש בעיניהם, והסביר להם פשר דבר כי הוא נוהג במוצאי שב"ק לתקן את הנרות לשבת הבאה, בכדי לעשות תיכף הכנה לשבת הבאה, והוטבה מאוד השגה זו בעיני קדשו של כ"ק זקני ז"ל.

(כתבי הגה"צ מבילגורייא זצ"ל)

שנת תש"ו -

בליל היארציט כ"ג שבט שנת תש"ו לפ"ק, פתח כ"ק אחי (שליט"א) [ז"ל], ואמר: הצורה של כ"ק זקני ז"ל היתה נפלאה, תפילתו היתה ממש כשאגת ארי, ועדיין אני זוכר את תפילתו שהיתה ממש נוראות.

כ"ק זקני ז"ל היה אוהב וחובב גדול של פלפול בתורה, והיה הוא עצמו מחדש חידושי תורה, וגם היתה לו קורת רוח כאשר אנשים אחרים היו מחדשים חידושי תורה, והיה מראה להם חיבה, ולא רק כאשר בניו ובני ביתו היו מחדשים חידושי תורה, ואמרו לפניו, אלא גם אנשים אחרים שהיו מחדשים חידושי תורה היה מחבב אותם. פעם קנה כ"ק זקני ז"ל לאחד במתנה את הספר אורים ותומים, לאות חיבה מפני שהיה הלה מחדש חידושי תורה.

כ"ק זקני ז"ל היה מבטל גזירות רעות מעל בני ישראל בתפילתו, אף ייסד את החברה מחזיקי הדת, ואמר לר' מרדכי פעלץ ע"ה, אתה חושב שהנך יודע מה זה תקנות שיהיו נוגדות את מסורת הדת, וכבר נדפס על ידי המיניסטארעם ביכעלעך עם שטאטוטען כרצון המשכילים, וכ"ק זקני ז"ל לחם כנגדם בחירוף נפש, המשב"ק ר' אורי סטרעליסקער ז"ל היה בטלן, אבל לנסיעות כאלו כדוגמת ההשתדלות בנוגע לביטול השטאטוטען היה בריה, ונסע אז אל ר' איגנאץ דויטש ז"ל מווינה, שהיה עייל בלא בר אצל המלך, וביקר אז הלה אצל המלך פראנץ יאזעף על מנת להשתדל אצלו שלא יצא לפועל מזימת המשכילים בענין השטאטוטען, ואמר לו המלך שכבר החליט שר התרבות לאמץ את השטאטוטען, אבל אם טרם יצאה ההצעה אל הפועל יוכל לבטל הדבר, ואז התקיימה מיניסטארען קאנפרענץ פערזאמלונג [-ישיבת שרים] והגזירה בוטלה, וכמו מרדכי ואסתר בימיהם, כך היה ר' איגנאץ דויטש בימיו, וסוד חשיבות פעולותיו לא נודע עד כעת, והוא עטוף בסוד, עכד"ק (שליט"א) [ז"ל].

(כתבי הגה"צ מבילגורייא זצ"ל)

שנת תש"ח -

בשנת תש"ח לפ"ק סח כ"ק אחי (שליט"א) [ז"ל] כך: כ"ק זקני ז"ל היה קורא פתקאות במהירות נפלאה, בטח זכור אתה איך כ"ק אבינו ז"ל היה קורא במהירות, אבל כ"ק זקני ז"ל היה קורא במהירות נפלאה, כשקרא כ"ק זקני ז"ל פתקא אחי מגביה את ריטי עיניו הארוכות, ונותן עיניו ביה העומד לפניו עם בקשתו, ואז כמעט שפרחה נשמתו של האיש.

הוא היה מוקיר ומחבב מאוד את התורה, ואת נכדיו שהיו מתמידים. זקנו היה משונה משאר בני אדם, והיה כאריגת משי"א, זיידען בערדל.

כ"ק א"א ז"ל היה אומר כי לילות שלימים היה כ"ק זקני דל בוכה לבטל גזירות רעות מישראל, ובייסוד מחזיקי הדת היתה עיקר כוונתו מאחר שרצו המשכילים לאחד את הקולטוסען בקרב הקהילות בגליציה, שהיה בזה סכנה עצומה לדת תוה"ק, ר' איגנאץ דויטש ע"ה אמר לר' אורי מסטרעליסק ע"ה שכבר נחתמה גזירה זו, ואעפ"כ פעל שיקראו למיניסטארען ראט וביטלו את הגזירה, והיה אז נס ליהודי גאליציה כבימי מרדכי ואסתר.

העיתון מחזיקי הדת עלה לכ"ק זקני ז"ל בדמים יקרים, ופעם אף מכר או משכן את התכשיטים של זוגתו הרבנית הצדקנית מרת רבקה מרים ע"ה לטובת מחזיקי הדת.

המשך בעמוד י'

אליבא דהלכתא

בירור הלכה בעניני דיומא

הרב יהודה בראנסדאפער שליט"א • לונדון

לחם משנה בשבת

מקור החיוב

בגמ' דשבת (ק"ז:) שנינו: אמר רבי אבא בשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות דכתיב לחם משנה, ובמכילתא (ט"ז, ה) אמרו: והיה משנה, לחם שהוא משונה, אתה אומר לחם שמשונה או אינו אלא לחם כפול כשהוא אומר לקטו לחם משנה (ט"ז, כ"ב) הרי לחם משנה אמור הא מה ת"ל והיה משנה לחם שהוא משונה, בכל יום היה יורד עומר אחד ובשבת שני עמרים בכל יום היה ריחו נודף ובשבת ביותר בכל יום ויום מצהיב כזה ובשבת ביותר ע"כ.

ג' לחמין ביו"ט שחל בער"ש

והנה בשו"ת בנין שלמה להגר"ש הכהן ז"ל מוילנא (סי' י"ט) כ' ז"ל: שמעתי מפי מר אחי הגאון זצ"ל (ה"ה הג"ר בצלאל הכהן מו"ץ בעיר וילנא ב' מראה חן), שמעתי מפי הרב הגאון האמיתי שלשלת היוחסין וכו' מו"ה יחזקאל סג"ל לנדא זצ"ל שהיה ראב"ד בפ"ק, שהתעורר בתימה גדולה על מה דלא אשתמיט בשום דוכתא בדברי הפוסקים ז"ל ובשו"ע, דביו"ט שחל להיות בערב שבת או שחל במוצאי שבת דצריך להניח שלשה לחמים על השולחן, דלכאוי' כיון דעיקר הטעם שצריך להניח לחם משנה בשבת ויו"ט הוא משום זכר למן דבערב שבת וערב יום טוב ירד לחם משנה שני עומר לאחד, וא"כ ביום טוב שחל בערב שבת או שחל לאחר שבת דהוצרך לירד או על שלשה ימים, היה צריך לכאורה להניח על השלחן ג"כ שלשה לחמים כדי שיהיה זכר למן שירד אז שלשה עומרים לאחד, ולא אמר תירוצ' לזה. וגם בעיני מר אחי ז"ל היה הדבר מתמיה מאוד דאמאי לא דברו האחרונים מזה, וגם הוא ז"ל לא אמר שום ישוב לגודל התמיה הלזו עכ"ל. ובשו"ת בנין שלמה האריך ביישוב התמיה,

ובשו"ת להורות נתן (ח"ג סי' י"א) כתב ליישב הקו', דנראה פשוט דלקחת לחם משנה אינו לזכר מספר העומרים שירדו בערב שבת, דמה מעליותא איכא בזה, הלא לא הרויחו בזה כלום, דבמקום חלק המן שהיה להם לירד ביום השבת ירד להם אותו חלק בערב שבת. אבל עיקר מצוות לחם משנה הוא כדי לזכור מעלת השבת שלכבודה לא ירד המן בשבת אבל ירד ביום הששי לחם משנה. ומהאי טעמא אין מניחים על השולחן לחם משנה ביום ששי ואף על גב שירידת לחם המשנה היתה ביום הששי, ואין מניחין אלא בשבת, מכיון שעיקר המצוה הוא לזכור את מעלת השבת שלכבודה ירד הלחם ביום מוקדם. וכמו כן מניחין לחם משנה ביום טוב כדי לזכור את מעלת היו"ט שלא ירד בו המן אלא ביום קודם ירד מנת לחמו לכבודו. ולכן גם ביום טוב שחל להיות בערב שבת סגי ליקח שני לחמים, שהרי לכבוד יום טוב לא ירדו אלא שני לחמים, ומה טעם ליקח שלשה לחמים, והזכר על העומר השלישי שירד ביום טוב שחל בערב שבת עושין בשבת כשמניחים שני לחמים

בשבת, והוא הדין והוא הטעם ביום טוב שחל במוצ"ש, עכ"ד.

לחם משנה מפת הבאה בכיסנין

והנה כתב הרמ"א בסי' רצ"א (סעי' ד') דאם סועד הרבה פעמים בשבת, צריך לכל סעודה שתי ככרות, ובמחצית השקל (סי' רע"ד) מביא פלוגתא המג"א והטו"ז אם יוצאים ידי לחם משנה בפת הבאה בכיסנין, דלהטו"ז אין יוצאים בו ולהמג"א יוצאים.

ונשאל בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' י"ג) על אותם העושים קידוש בביהכ"ס בשמחה או כיוצא בזה האם צריך לברך על שני שלמים ולחוש לדעתו של המג"א דבפת הבאה בכסנין שייך לחם משנה, ולמה שכתב הרמ"א דבכל סעודה שסועד צריך לברך על שלמים.

והשיב המנחת יצחק ח"ל: דנודע זאת בשם הגאון מוהר"ש גנצפריד ז"ל, דפסק כן בקצש"ע (סי' עז סעי' יז) בזה"ל: ואפילו אוכל כמה סעודות צריך בכל סעודה שתי ככרות שלמות וכן כשמקדש ביום בשחרית קודם הסעודה הקבועה, ואוכל פת כסנין יש לקחת שתיים שלמות, עכ"ל, אמנם שפיר כתב בזה הגה"ח מוה"ר חיים יעקב קרויזאר ז"ל בספרו באר יעקב על שו"ע או"ח (סי' רע"ג אות י') ח"ל: כ' בקש"ע כשאוכל פת כסנין שיהא קידוש במקום סעודה צריך שיקח ב' שלמות עכ"ל, וזה אינו, דהא יוצא בכוס של קידוש שיהי' קידוש במקום סעודה, וע"כ כיון דאין זה עיקר סעודתו, א"צ לחם משנה, וכן נוהגים ולא ראיתי מאן דחש לזה, עכ"ל. והנה מוסיף המנחת: אני זוכר את הרה"ג הנ"ל מימי ילדותי שהיה דיין בעיר מולדתי (דאלינא גאליצא) שהיה מהחסידים היותר מפורסמים, והיה מהחוסים בצל גדולי הצדיקים המפורסמים זי"ע, ואין לאחר סהודותו שלא ראה מאן דחש לזה מה להוסיף כל בנוגע להלכה למעשה. ועיי"ש שדן באריכות גדולה בסברתו של הקצוש"ע, ומסיים שם דבנוגע לבעל נפש, אשר ירצה בכל זה להחמיר עליו, יעשה כן בביתו בצנעה,

המחמירים בזה

ובשו"ת דברי יציב (או"ח סי' קכ"ז) דן בזה הרה"ק מקלחענבורג ז"ל לבאר מנהגו שהי' נוהג להחמיר בזה, ולחייבת הקודש נצטט בדבריו הנעומים, ח"ל: ע"ד ששאל על מנהגי כשאוכלים פת הבאה בכסנין בקידושא רבה משום קידוש במקום סעודה, לקחת מפת הבאה בכסנין שני שלמים, ושאל כת"ה למקור הדבר, והאם כן היה מנהגו של הס"ק אא"ו הגה"ק בעל ד"ח זי"ע ועכ"י.

הנה מנהגו של זקני הגה"ק שלא לטעום כזית (בקדושא רבה) מפנהב"כ, והגם שמי אנכי לומר טעמו של רבן של ישראל, אשר שמעתי מפי אאמו"ר זי"ע ששמע בעצמו מפי קדשו שאמר שאינו נוהג בשום דבר ער שהי' לו שלש מאות טעמים, אך תורה היא וללמוד אני צריך,

ולכבוד השואל כהלכה אעירה בקוצר מילין אשר די להכימא.

והביא ד' הקיצור שו"ע הנ"ל לדעתו צריך ב' שלימות מפת הבאה בכיסנין, ובדעת תורה להמחרש"ם סי' רפ"ט דוחה דבריו, וכתב דגם י"ל דאם יעשה כן ויהיה הוכחה שהיא סעודת שבת יהיה קביעות וצריך ברהמ"ז,

אי פהב"כ מיקרי לחם

ומבאר בדבר"י במקור הדבר, דהנה בב"י או"ח סי' רע"ד בשם הסמ"ג דג' סעודות של שבת בעי פת דבהווא קרא דדרשינן מיניה ג' סעודות כתיב לחם דכתיב הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה, וכן הוא בלבוש שם ס"ה, ומ"מ יש לחקור דזה רק למעט פירות ומיני תרגימא, אבל פהב"כ בכלל לחם הוא, כמפורש בב"י סי' קס"ח שכתב, ויש לאותה עיסה דין פת גמור וכו' ותדע דהא עיסה שנילושה במי פירות תנן [חלה פ"ב מ"ב] דחייבת בחלה, וכן אמרינן בהדיא בברכות (ל"ח), דאדם יוצא בהן יד"ח בפסח מ"ט לחם עוני קרינן ביה עיי"ש, הרי דהוי לחם. ועד שהמג"א בסי' קס"ח סקט"ז נתקשה דא"כ יברך עליה ג"כ המוציא,

ובשו"ע הרב שמה סעיף ח' הטעם שמברכין עליהם בורא מיני מזונות ומעין ג' ח"ל, לפי שברכת בורא מיני מזונות כוללת גם הלחם שהוא מזון, ולא קבעו לברך המוציא על הלחם אלא מפני חשיבותו וכו', וכן ד' ברכתו של ברהמ"ז לא קבעו עליו אלא מפני חשיבותו, שמן התורה היה די בברכה אחת מעין ג' כו' אלא שחכמים תקנו לברך על כל א' בפ"ע, ולא תקנו אלא בלחם שרגילים לקבוע עליהם כו', אבל מיני לחמים שאין רגילים לקבוע עליהם אפי' הוא אכל ושבע מהם שנתחייב לברך אחריהם מה"ת דיו בברכה אחת מעין ג' של תורה וכו'. ושם בהג"ה כתב, ובסידור [בסדר ברכת הנהנין ריש פ"ב] נתבאר טעם אחר, שמן התורה לא נתחייב בברהמ"ז אלא על כדי שביעה, וחכמים תקנו לברך אפי' על כזית ולא תקנו בלחמים אלו שאין דרך לקבוע עליהם.

מכל הלין נתבאר דפהב"כ לחם הוה, עד שטרחו ליישב הטעם למה לא תקנו חכמים עליהם ג' ברכות רק בקביעות סעודה, וא"כ למה לא יהיו יוצאין בו חובת סעודת שבת. ולזה כתב שאף שפסקינן כהלבוש בסי' רצ"א ס"א דכל ג' סעודות שבת הוא מה"ת, מ"מ הא דבעי לחם שמברכין עליו המוציא וברהמ"ז, הוה רק מדרבנן, ומה"ת יוצא אליבא דכו"ע בפנהב"כ ח"ב.

ליישב ד' המהרש"ם

ומה שכתב בהגהות מהרש"ם הנ"ל, לערער ע"ז דאם יקח ב' שלמות יהיה הוכחה שהוא סעודת שבת והוי קביעות וצריך ברהמ"ז. יש לעורר ע"ז: דהנה הב"י בסי' קס"ח מביא שהאגור בסי' רי"ז פי' בשם הר' אביגדוה, בהא דאמרינן בפנהב"כ אם קבע סעודתו עליוהו מברך ברהמ"ז, זה דוקא סעודת ערב ובוקר ולא סעודת ארע, והוא מדברי השבלי לקט סי' קנ"ט, וכתב הב"י וליתא אלא בין סעודת ערב ובוקר בין סעודת ארעי אם אכל שיעור שבנ"א קובעין עליו מיקרי קביעות וכו'. אולם ידוע דשיטת החת"ס המובא בלקוטי חב"ח [ח"ג בהקדמה דף ג' ע"א, וע"ע בשו"ת זכרון יהודה או"ח סי' פ"ב] כדברי השבלי לקט, וכ"ה במשנ"ב שם (סי' כ"ד) דכמה אחרונים הגר"א מכללם, ס"ל כהשבלי לקט, וכן באשכול הל' נטי"ו וסעודה סי' י"ח סובר כן, וכן המשך בעמוד ח'

כמו בשבת, והובא בליקוטי מהרי"ח בשם סידור הרמ"ק.

וראייתי לציין ד' חשוב מה ששמעתי מאאמו"ר ז"ל שראה בס' אחד על הרה"ק האמרי אמת מגור ז"ל שבסעודת ערב יוה"כ נענה לפני נט"י ואמר 'בסידור' ואיש לא הבין כוונתו, המשמשים ניסו להביא אליו סידור ולא נתרצה בו. לפתע נכנס בנו ב' בית ישראל ז"ל, וכשמעו את הענין, חש מהר והביא חלה נוספת לאביו ללחם משנה, ותומ"י בצע עליהם ונחה דעתו. דירד לסוף כוונתו, שמרמו למה שנאמר בסידור הרמ"ק.

**מכתב מהגה"צ מבולגרייא זצ"ל
להגה"צ ר' משה ניישלאס זצ"ל
אב"ד סערדהעלי**

**הוראת כ"ק מרן
מהר"א זצ"ל בענין
התחלת מסכת חולין**

ב"ה, התחלתי פ' נח וגמרת פ' לך תש"ה, עיה"ק ירושת"ו שוכט"ס למעכ"ת ש"ב אהובי הרב הגאון חו"ב בחדר"ת, צמ"ס יו"ש, מגזע היחש, מפורסים בחסידות וכו'.

כש"ת מוה"ר משה ניישלאס שליט"א

רב ור"מ דק"ק סערדהעלי, כעת ר"מ בוואדמיר יצ"ו. אחד"ש כת"ה באה"ה.

...גם מסרתי לכבוד קדושתו רשימת התלמידים וברכם ליר"ש ולהתמדה ולהצלחה בתורה, ושילמדו בלי שום מניעות, ולגמר חתימה טובה, ויה"ר שברכות קדשו תתקיימו במלואם, ותזכו לבשר בש"ס, ויתרומם קרנכם וקרן התלמידים יחי', וכברכת קדשו של אאמו"ר זצלה"ה לתלמידי הישיבות זאלען בלייען ביים לערנן און ביים יודישקייט. גם רשמתי אתכם בכוללות, והזכרתי אחיו גבריאל יודא לברה"ג ליר"ש ולהתמדה ולכוח"ט.

ספרתי לכ"ק מרן אחי אדמו"ר שליט"א, שכותב שהתלמידים הולכים ב"ה בפאות חקן ובמלבושי מסורה, ותיקן מקו' טהרה, והי' לכ"ק קורת רוח ויש לנו הנאה גדולה מזה, יעזרהו השי"ת להיות ממזכי הרבים ולהוסיף אומץ.

כ"ק שליט"א א"ל לכתוב לו כי אין שום קפידא על לימוד מסכת חולין. ילמוד מסכת זו, אך מקפידין שלא יתחילו במסכת בדף הראשון, וסגולה להמשכת הלימוד בלי מניעות - אבל דבורים אלו א"ל אחר ר"ח, וא"ל אעפ"כ אכתוב לו אף שבוודאי כבר התחיל השיעור בשטומ"צ.

יסלח לי על איחור תשובתי, כי בימים הקדושים הי' הטרדות מרובים, ואיזה ימים הייתי בת"א, שנודמן לי דירה טובה, יעזור השי"ת לגמור בשטומ"צ.

מרן אחי אדמו"ר שליט"א מרגיש ב"ה בבריאותו בטוב, אנחנו צריכים פה בארה"ק ישועה גדולה, יעזור לנו השי"ת ברוחניות ובגשמיות.....

והנני ש"ב אוהבו ידידו דושכתי"ה, יושב ומצפה לגאולה וישועה,

ויה"ר שתתחדש עלינו שנה טובה ומבורכת
הק' מרדכי באאמו"ר מבעלזא זצוקלה"ה
אבד"ק בילגורייא

מדו"ז הגה"ק משינאווא זי"ע שמתעם זה לא אכל הרבה פעמים בסעודה ג', וגם אנכי לעצמי נמשך הזמן הרבה פעמים עד שכשמתחילין בשלש סעודות כבר שקיעת החמה, לכן הנני נוהג ליקח לפהב"כ ב' שלמות ומתנה דאם לא יגיע לאכול סעודה ג' בזמנו אזי יהיה זה נחשב לסעודה, ובאם לאו אזי סעודה זו לא יעלה לחשבון כלל, ואפי' אם נחשב לסעודה, עכ"פ ברהמ"ז לא בעי, כמו שנתברר לעיל דרך סעודת בוקר וערב הוה קבע, וסעודה זו שהוא לפני סעודת בקר פשיטא דלא הוה קבע. עכ"ה.

לחם משנה בסעודת מצוה

ובענין זה יש להאריך בכמה פנים ולא עת האסף, וכדאי לציין שבס' אוצר יד החיים כתב ששמע מפ"ק של הגה"ק בעל לב שמח מאלעסק זי"ע שמו"ח מרן מהר"ש זי"ע הי' נוהג בכל סעודת מצוה לבצוע על ב' לחמין, וכן נהגו רבוה"ק זי"ע.

והשלשה"ק במס' יומא (פ' תורה אור) הביא ב' הרמ"ק וז"ל: דבעיה"כ יטלו לחם משנה

נוטה יותר לשון השו"ע שם עיי"ש. וכן עמא דבר שאין מברכין בשום פעם על מה שאוכלים סעודת ארעי מפהב"כ. ומכ"ש במה שאוכלים פהב"כ בקידושא רבא, שטועמין קצת להיות קידוש במקום סעודה, ואח"כ נכנסין לסעודת קבע, פשיטא דאין כאן חשש להצריך ברהמ"ז, כיון דלא הוי סעודה גדולה כסעודת בוקר וערב.

לעשות עיקר הסעודה בחיוב דאורייתא

ובזה מבאר דלפימ"ש לעיל דמה"ת יוצא בפהב"כ ורק מדרבנן בעי לחם גמור שמברכין ברהמ"ז, דאם יאכל פהב"כ שיעור כזית א"כ יצא יד"ח מה"ת, ושוב אכילתו הקבועה יהיה רק מצוה דרבנן. ולכך נהג אא"ז הד"ח זי"ע שלא לאכול כזית מפהב"כ, כדי שעיקר הסעודה של שבת תיטי בחיובא דאורייתא.

ודאתאן עלה, מבאר הרב מקלחנבורג ז"ל אני כשלעצמי היות מחמת חולשת כוחי ל"ע נתארך סעודה שניה של שבת עד לפנות ערב, ומבואר בס"י רצ"א (ס"א) דאם הוא שבע אינו חייב לצער עצמו באכילת סעודה ג', וכידוע

יום ה' פרשת בשלח
חמשה עשר בשבט תשפ"ד

שינוי סדר

**בהוראת כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א**

עקב קפידת צדיקים בהתחלת לימוד מס' חולין כמובא בשם כ"ק מרן מהר"א, וכידוע בשם החת"ס להתענות

**יתחילו קהל אנ"ש
מדף יג:**

ההתחלה מהמשנה סוף דף יג.
וכך ילמדו על הסדר
עד סוף הפרק

ואז ישלימו הדפים הקודמים
וימשיכו בסדר הרגיל
בברכת התורה
הנהלת החברה

חייא
צרכא
שרבין
דשעין
מסעניה
עבידיא
יומא
עבא
לרבין

אם מילוי
אפאר מינוט
א טאג
קען סען קענען ט"ו

נלמוד מסכתא אחרת דשייכא בזמן הזה. לזה אמר 'הדרן עלך פרת חטאת', רצה לומר תיכף חוזרים עלך לעשות פרת חטאת, דכתיב (תהלים צה ז) 'היום אם בקולו תשמעו', ואפשר שיבוא המשיח היום, וצריך לעשות פרת חטאת, כמו שנאמר (יחזקאל לו כה) 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם', ואז 'וסליקא לה מסכת זבחים', רצה לומר תעלה לה גם מסכת זבחים, כי לעתיד יעשו גם כן זבחים, כמו שכתוב בספר יחזקאל, ואם כן צריך ללמוד כדי לעשות בביאת הגואל.

הלימוד עולה במקום ההקרה

ועוד יש לומר, על פי מה שאמרנו ז"ל במסכת מגילה (א), אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם שמא חס ושלום ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה, אמר לו לאו, אמר לפניו רבוננו של עולם במה אדע, אמר לו קחה לי עגלה משולשת וגו', אמר לפניו רבוננו של עולם תינח בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם, אמר לו כבר תקנתי להם סדר הקרבנות, כל זמן שקווראין בהן מעלה אני עליהם כאילו מקריבין לפני קרבן, ומוחל אני על כל עונותיהם, עד כאן.

וזהו שאמר 'הדרן עלך פרת חטאת', רצה לומר תמיד חוזרין עלך ללמוד דיני פרת חטאת, ואם תאמר למה לנו ללמוד בזמן הזה כיון דלא שייכי לזה, אמר 'וסליקא לה מסכת זבחים', רצה לומר דזה הלימוד עולה כאילו הקרבנו זבחים.

חיים עד העולם

שאמרו במסכת מנחות (עט) ומאי טעמא תליא כרעיה, דאי הדר בתשובה מעיילי ליה, יעוין שם. ועל כן בא לרמוז במסכתא זו שהיא מסכת זבחים, לומר כי לא עיקר הוא הזבח, אלא העיקר הוא הכניעה והתשובה. וגם בא לרמוז על זמן הזה שלא יש זבחים, שאין מתכפר לאדם כי אם על ידי הכניעה והתשובה.

הכפוף והנכנע יזכה לקבל הברכה

וגם אותיות כ' וה' אם תצרפם יחד, יהיו תיבת כה, ותיבת כה רומזת אל הברכה, כמו שנאמר 'כה תברכו את בני ישראל', ולרמוז כי מי שהוא כפוף ונכנע יזכה לקבל הברכה, שנאמר 'וענוים ירשו ארץ' והתענגו על רוב שלום'.

חיים עד העולם

קב: הדרן עלך פרת חטאת וסליקא לה מסכת זבחים.

תיכף חוזרים לעשות פרת חטאת ולעשות זבחים

לפי שבזמן הזה אין לנו לא אפר הפרה ולא מקדש להקריב בו זבחים, ואם כן יבוא האדם לומר למה נלמוד מסכת זבחים, דלא שייכא בזמן הזה,

דברי סיום שהשמיע הגאון הגדול מוהר"ם שפירא זצ"ל בעת הכנסייה הגדולה השנייה - אלול תרפ"ט בווינה, כאשר באותה עת סיימו במסגרת הדף היומי 'מסכת זבחים', היה זה בחודש ימים לאחר הטבח הנורא בחברון המכונים 'מאורעות תרפ"ט', והדברים מקבלים משמעות יתירה בימים אלו.

"אנו מסיימים היום מסכת זבחים, די לנו בזבחים, מספיק קרבנות כבר הקרבנו"

וכה דבריו: יותר ממקרה גרידא הוא שדווקא יום פתיחת הכנסייה הגדולה, חל בו הסיום של הדף היומי על מסכת זבחים, המאמר האחרון במסכת זו אומר 'כי לא באתם אל המנוחה ואל הנחלה' מנוחה זו מנוחת הארון, נחלה זו מנוחת עולמים, מנוחת הארון צריכה ללכת שלובת יד עם נחלת עולמים, היהדות תוכל לזכות לנחלת עולמים, רק בזמן שהיא תדאג כראוי גם כן בעד מנוחת הארון.

אלו קרעים שאינם מתאחים, ערי יהודה שנחרבו, בית המקדש שנחרב, וספר תורה שנשרף, בלב קרוע ושותת דם, עלינו כאן להזכיר ולהספיד את כל שלושת הקרעים הללו ביחד שאירעו באחרונה בארצנו הקדושה, ערי יהודה שנחרבו, כמה מושבות ישובים וקיבוצים נחרבו ונהרסו על ידי הפרעות.

בית מקדש שנחרב, השריד האחרון של מקדשנו הכולל המערבי, רוצים לשלול אותו מאתנו, חוסמים בפנינו את הדרך אליו, למען שפוך לבנו ודמעותינו לפני אבני קודש הללו.

ספר תורה שנשרף, אלו בחורי חמד משיבת חברון שנהרגו ונפצעו, לא רק גופים ישראליים נאבדו לעם ישראל באבדן הבחורים הקדושים האלה, אלא ספרי תורה נשרפו עמם, כי הם עלולים היו להאיר את חשכת העולם בתורתם והתנהגותם.

כאן הרים רבינו את קולו, ובבכי עצום הכריז: 'אנו מסיימים היום מסכת זבחים, די לנו בזבחים, מספיק קרבנות כבר הקרבנו'.

רבינו סיים את דבריו בהבעת תקוה: אנו מסיימים עכשיו מסכת זבחים, יעזור לנו השם יתברך ברחמי המרובים שיאמר די לזבחנו במובנם הגם, וזכה לזבחי רצון בבית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו אמן.

מה שאין כן לענין אכילת קדשים היה בהיפוך, שמחמת שהקדושה לא היתה כל כך בלבוש דומם, רק בדבר הבא מן החי, אם כן היתה הקדושה בהתגלות יותר, וכעין שבת שכל דינין ערקין ואתעברו מינה, ולכך היו נאכלים בשילה בכל הרואה.

שם משמאל (פר' ראה)

ב. כל הזבחים. קב: לעשות זמן במה קטנה בזמן במה גדולה.

התחלת המסכתא באות ב' וסיומה באות ה'

הא התחיל מסכתא זו באות כ' וסיים באות ה', לפי שהכ"ף מורה על הכניעה, להיות האדם כפוף ונכנע לפני קונו, וה' רומז על התשובה, כמו

סדר ימי השמחה בחצר'ק

שמחת נישואי

נכד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

החתן הרב ברוך מושקוביץ שליט"א
בן חדב"ן הרה"צ ר' יוסף מאיר שליט"א
ראש הכולל בירושלים ודומ"ץ דקהלתינו
בן כ"ק אדמו"ר ממעליץ
עב"ג בת הרה"צ ר' דוד ארי' מאנדלר שליט"א
בן כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצ"ל

שבת אייפריף
פרשת בשלה
בהיכל הגרויסע שטוב

מנחה ערש"ק	בשעה 4:40
שוה"ט	בשעה 9:15
באגליטון מבית המחנות רח' ברטנורא 4	בשעה 8:20
שחרית	בשעה 8:30
מנחה וס"ג	בשעה 4:30

שמיחת הפארשפיהל

מוצאי שוב"ק

בהיכל הגרויסע שטוב	מיד אחר הבדלה
--------------------	---------------

סעודת עניים

יום א' פר' יתרו
בשעה 1:30 בצהרים
בביהמ"ד ברח' רש"י

חתן צאהל

יום א' פר' יתרו

הקפות	בשעה 9:30
בכיכר ברטנורא	
סעודה	בשעה 10:00
בהיכל הגרויסע שטוב	

החתונה

יום ב' פר' יתרו
בהיכל הגרויסע שטוב

קבלת פנים	בשעה 5:30
תפלת מעריב	
חופה	בשעה 6:30

סעודת החתונה

למשפחה ואברכים בהיכל הגרויסע שטוב |

לבחורים בעזר"ל |

כ"ק מרן שליט"א והחתן יכנסו בשעה 8:30

ברכה מ"ז 9:15 |

מצוה טאנץ 11:00 |

ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלו וחסידים ברינה יגלו

מיינסט דאך אודאי אז דו ווייסט יא, דו ווייסט אויך נישט, עובדא זו שמעתי אז בליל כ"ג שבט מפ"ק של מרן ז"ל.

זכורני שלמחרת ביום כ"ג שבט ישב מרן מהר"א ז"ל בטיש, וישבו שם בערך עשרה אנשים זקנים, ומרן ז"ל שאל את כל אחד ואחד אם הוא זוכר עוד את זקינו, ואיפה ראה אותו, היה שם א' שהעיו ושאל את מרן ז"ל אם זוכר את זקינו, ענה מרן ז"ל: "א שאלה? אין בין געווען א היבשע בחור." (הרה"ח ר' מרדכי פעדער ז"ל)

- שנת תשי"ג -

באור ליום כ"ג שבט הייתי נוכח בחדרו של מרן ז"ל, בשעה שמרן ז"ל שתה לחיים אחרי תפילת מעריב לכבוד ההילולא, וסיפר אז מרן ז"ל: "דער זיידע ז"ל האט געזאגט אז ביז משיח וועט קומען וועט קיינער נישט וויסען פארוואס מען האט געמאכט דעם מחזיקי הדת". והוסיף מרן ז"ל מיט א שמייכעל: "און רבי מרדכי פעלץ איז דארטען געשטאנען, האט דער זיידע ז"ל געזאגט פאר רבי מרדכי פעלץ, מרדכי, די

עוד אמר כ"ק אחי (שליט"א) [ז"ל], כי כ"ק זקני ז"ל היה חותר בכל עוז שיכנסו היראים והחסידים אל מנהיגות הקהילות, דבר זה ראיתי עוד בכתי"ק מכ"ק זקני ז"ל.

ועוד אמר, כי כ"ק א"ז ז"ל (מרן מהר"ש ז"ע) היה אומר תורה בדרך הקבלה, וכ"ק זקני ז"ל אמר תורה בפשטות ועל דרך מוסר בדרך פר"ה, ונימק כ"ק זקני ז"ל את טעמו, כי לפי דורו ראוי לומר על דרך זה, ובאמרו כן העיר לו כ"ק א"א ז"ל שיש ב"ה גם כעת מבינים כשיאמר על דרך סוד, אולם בחג הסוכות היה לכ"ק זקני ז"ל ענין לומר גימטריאות על פי סוד, ואמר עוד כ"ק אחי שליט"א ז"ל בשם כ"ק א"א ז"ל שאמר, כי התורות של כ"ק זקני ז"ל היו בנויים על יסודות חזקים כמו דברי הרשב"א.

(כתבי הגה"צ מבילגורייא זצ"ל)

- שנת תשי"ט -

ביום כ"ג שבט תש"ט לפ"ק אמר כ"ק אחי (שליט"א) [ז"ל], כי כ"ק זקני ז"ל היה בעל צורה, ער איז גיוועזין שטארק בעהאלטען, בביתו ראו רק איך שהוא עוסק הרבה בתורה, הוא היה איש בריא בטבעו, אבל בסוף ימיו סבל על צוקעה, וזה גרם לכן שהאפעראציע בווינה לא הצליח ושחל"ח, הוא אהב מאוד פלפול והתענג כשחידש חידושין דאורייתא, וגם כשאחרים חידשו, עכד"ק שליט"א.

(כתבי הגה"צ מבילגורייא זצ"ל)

...

ביום כ"ג שבט תש"ט לפ"ק, סיפר כ"ק אחי (שליט"א) [ז"ל], מה ששמע מכ"ק א"א ז"ל, כי ראה לעיתים קרובות אצל כ"ק אביו ז"ל רוח הקודש של תפיסת מחשבה, אך כמה פעמים היה מסופק, כיון שברוח הקודש יש שתי מדרגות, דהיינו יש מדרגה אחת שמיד כשבא האיש לפניו הוא יודע מה במחשבתו, ויש מדרגה אחרת נמוכה מזו הראשונה, והיא תפיסת המחשבה ער האט צוגעטראפין די מחשבה, ולפעמים לא ידע להבחין באיזו מדרגה היה אז כ"ק אביו ז"ל, עכד"ק. וכפי שהבנתי מהצעת דבריו הבנת הדברים היא כך, כי המדרגה הראשונה היא רוח הקודש ממש, שעניינו הרגשת מחשבת הזולת תיכף בלי שום התבוננות, והמדרגה האחרת היא תפיסת המחשבה על ידי השכל וההתבוננות.

(כתבי הגה"צ מבילגורייא זצ"ל)

**ברכנו בברכה
המשולשת**

זעדר דארף נישט?

א הצלה • א ישועה • א שמחה...

**הושענא
שלוש שעות**

**ד'רף נישט
ד'רף זמני שמחה**

ו"ט שבט • ו"ט אדר א' • ו' אדר ב'

פרה עיטה אהרן

רשימות דיבורים (טו)

הרב יהודה בראנסדאפער שליט"א • לאנדאן יצ"ו

שביבי נוגה וזכרונות מה ששמענו ולקטנו מפי אחרים מפי הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנער זצ"ל

משב"ק בבית מרן קוה"ק זי"ע

א. סיפר רא"מ ז"ל שביום ראשון ט"ו תמוז תשי"ז כחמשה שבועות לפני ההסתלקות הגיע מרן זי"ע מתל אביב לירושלים, ונכנס להתגורר בביתו החדש שבבנין הישיבה ברח' אגריפס בירושלים, מרן זי"ע ביקש מרא"מ שיקבע את המזוזות בביתו, ומרן הורה לו היכן להניחם, ואמר לו שמקום קביעות המזוזות בצד ימין יהי לפי כניסת בעל הבית, וכן שביציאה מן הבית למרפסת יקבע את המזוזה לימין היציאה למרפסת כדעת הט"ז (ויד סי רפי"ט סק"ד).

והנה כידוע יש בזה פלוגתא דרבנותא, וידוע דעת החו"א (ויד סימן קסח) שמאריך להוכיח שאין דעת רוב הראשונים כדברי הט"ז, אלא יש להניח המזוזה בימין הכניסה מהמרפסת להבית, וכן הנהיגו רבים בא"י, אמנם בירושלים נקטו בעיקר כד' הט"ז.

והנה בבית מרן זי"ע ברח' אחד העם בתל אביב היתה בתחילה יציאה מחדרו של מרן למרפסת (שלאחר כמה שנים סגרוה ועשאוהו לחדר בפני עצמו), ושם היתה המזוזה קבועה מימין הכניסה מהמרפסת לחדר מרן זי"ע (כד' החו"א ה"ל), וסיפר רא"מ שדיבר עם הגה"צ ממילגרייא ז"ל ע"ז, ואמר לו שהוא זה שקבע את המזוזות בכל הבית בת"א, ומזוזה זו קבע לימין הכניסה להחדר, והזכיר שכן הי' דעת גיסו הרה"ק רבי פינחס מאוסטיאל הי"ד זצוק"ל, וכמובא בשמו בשו"ת צור יעקב להגה"צ מפאבחנא ז"ל (סי ק"ד), אמנם לאחר מכן נודע לו דעת מרן זי"ע שיש להניחו בימין היציאה למרפסת, אך כנראה לא רצה מרן ז"ל לשנות המקום כיון שכבר נקבעה.

וכאמור שבהדירה בירושלים ציהו מרן ז"ל לרא"מ שיקבע המזוזה כדעת הט"ז בימין היציאה מהבית להמרפסת, ומרן חיכה בביתו בשבת"א עד אחר שרא"מ חזר מירושלים לת"א והודיע שכל המזוזות נקבעו כבר, ואז יצא לדרך לירושלים. ב. לרגל יומא דהילולא דכ"ק מרן מהר"י זי"ע, נצטט מה שמובא בקו" עטרת יהושע (תולדות פרקי חיו של כ"ק מרן מהר"י זי"ע) ומה ששמענו מרא"מ ע"ז, בסדר אשכבתי דרבי, מסופר על נסיעת כ"ק מרן מהר"י בשנת תר"מ כ"ד שנה לפני פטירתו לח"ע לעיר וויען לצורך רפואה, ומסופר שם על הגאון הצדיק ר' שאול בראך זצ"ל שסוהן אז כרב במאנגדארף שנסע אז לווייען, לבקר את כ"ק מרן מהר"י זי"ע.

והנה בהיותו שם, נודע לו שהגאון רבי שמחה בונים סופר זצ"ל בעל שבט סופר אב"ד פרעשבורג שוהה גם בווייען לדרוש ברופאים, למחרת השבת הלך רבי שאול לבקרו, כאשר נשאל רבי שאול לסיבת שהותו בווייען, סיפר שבא לשבות אצל רבו מרן מהר"י זי"ע, שבא לדרוש ברופאים בבית החולים בעיר, אמר לו השבט סופר בתמיה: מניחים תלמוד תורה דרבים ונוסעים לרבי, ענה רבי שאול: פרעשבורג'ער רב, איתא בגמרא (עירובין יג. ב): רבינו הקדוש אמר, 'האי דמחדנא מחבראי', מה שזכה להיות חרף יותר מחבריו, כי זכה לראות את רבי מאיר מאחוריו, והוסיף רבינו הקדוש, כי אילו זכה לראותו מלפניו, היה עולה בחריפותו יותר כדכתיב (ישעי' ל. ט): 'והיו עיניך רואות את מורדך', הפטיר רבי שאול: אני, הסתכלתי על פני הרבי מבעלזא.

לימים סיפר רבי שאול: ראיתי, שהרב מפרעשבורג לא הבין אותי, ודברי לא נתקבלו על לבו, בכל זאת רציתי להפיס את דעתו, על כן שאלתי אם רוצה הוא לשמוע מה שחידש מרן זי"ע בדברי תורתו בסעודה שלישית בשבת שעברה, הוא הנהן בראשו לאות הסכמה, ואני פתחתי בדבריו של מרן בפרשת השבוע על הפסוק (שמות י. ג): ולמען תספר באזני בניך וכן בניך את אשר התעללתי במצרים... וידעתם כי אני ה'.

ויש לדייק, שבתחילה מדבר הכתוב בלשון יחיד ולמען תספר, ומסיים בלשון רבים וידעתם כי אני ה'. ופירש, כי לכאורה מצות סיפור יציאת מצרים חלה כבר על בני ישראל בשנה הראשונה לצאתם ממצרים, אך לא היה בכלל ישראל אף אחד שיכול היה לקיים מצוה זו, שהרי כולם היו שם וכולם יצאו משם, זולת משה רבינו ע"ה שיכול היה לקיים מצוה זו בשלימות, כיון שבשעת יציאת מצרים היו אשתו ובניו במדין אצל יתרו, והסביר מרן, שהיתה לכך סיבה מאת המסבב כל הסיבות, שסובב את הדברים כך, שמשה רבינו, שנשמתו כלולה מנשמת כלל ישראל, יהיה המספר הראשון של סיפור יציאת מצרים, כי בוודאי סיפר משה רבינו את סיפור יציאת מצרים באופן הנעלה ובשלימות הראויה, ועל ידי סיפורו השריש בבניו אחריו את אמונת הבורא ית"ש בבניו, ובכך עשה הכנה לדורות, שכל מי שיספר סיפור יציאת מצרים יוכל על ידי הסיפור להשריש בבניו אחריו את אמונת הבורא יתברך בשלימות, וזה פירוש הפסוק: למען תספר - אתה, משה רבינו ע"ה, באזני בניך, על ידי זה וידעתם - כל הדורות העתידיים, כי אני ה' - שתהיה אצלם האמונה בשלימות.

כשמע השבט סופר דבר תורה זה, נתלהב מאד, ופנה מיד למשמשו ואמר: הזמן נא כרכרה, אנו נוסעים אל הרבי מבעלזא. מרן זי"ע קיבל את השבט סופר זצ"ל בכבוד גדול ובאהבה גלויה, ובשעת השיחה ביקש ממנו מרן לומר דבר תורה.

פתח השבט סופר ואמר: כתיב (ישעי' נה. א): הוי כל צמא לכו למים, ואשר אין לו כסף, לכו ושרו ואכלו ולכו ושרו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב. הנה פסוק זה קאי על לימוד התורה, כפי שדרשו חז"ל (בבא קמא י. א): אין מים אלא תורה, שנאמר הוי כל צמא לכו למים, ותורה חייבים ללמוד לשמה, ביראת שמים ובחשק כמי שצמא למים, ועל זה שנו חכמינו ז"ל במשנה (ברכות מה. א): 'השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו', והיינו שמחויב ללמוד תורה דוקא לשמה - מים לצמאו.

אך בכל זאת, כבר למדנו חז"ל (פסחים ג. ב): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. וזה פירוש הפסוק: הוי כל צמא לכו למים, מי שלומד תורה - ילמד לשמה, בבחינת צמא למים, אך אשר אין לו כסף - מי שאין לו חשק, צמאון וכיסופין ללמוד תורה (כסף - מלשון כסיפה, וכסף נכספת), לכו ושרו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב, ילך ללמוד תורה שלא לשמה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. כמו טבעו של יין שהוא מגרר גריר (פסחים קח. ב), ועל ידי שתיית היין נמשך לבו לשתות עוד יין, כך מי שאין לו הכסף ללמוד לשמה, בכל זאת יעסוק בתורה ובמצות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה. וזה מה שכתבו התוספות (ברכות מה. א ד"ה דחנקתיה), שדוקא במים אין מברך אלא השותה לצמאו, שאין לו הנאה כי אם לשתות מים לצמאו, אבל בשאר משקים, שלעולם הגוף נהנה מהם, מברך תמיד אפילו אינו צמא.

לאחר שישבו ושוחחו זמן מה, ביקש מרן שיוציאו כל איש מעליו, ונשאר לבדו עם השבט סופר. כשעתיים ישבו ושוחחו בהתבודדות. בגמר השיחה יצא מרן וירד עמו ללוותו לפי כבודו עד סוף החצה. בדרך לחש מרן באוני בנו רבי עקיבא סופר בעל דעת סופר זצ"ל: לאביכם יש עיניים מאירות. אין איש יודע את תוכן שיחתם, כשחזר השבט סופר לאכסנייתו, סיפר, שדברו בעניינים גבוהים ובדברים העומדים ברומו של עולם, אך את תוכן השיחה לא רצה לגלות.

לאחר מכן, ערך מרן מהר"י זי"ע ביקור גומלין באכסניית השבט סופר זצ"ל, עם בואו של מרן ערך השבט סופר לכבודו סעודה מכובדת, בראש השולחן ישבו שני הצדיקים, ורבים וטובים התאספו לראות בכינוס צדיקים הנאה, ולהשתתף בסעודתם. אחרי שטעם מרן מן המאכל, חיכה לחלוקת שיריים של השבט סופר, משסירב הוא לחלק שיריים כפי מנהג אבותיו, לקח מרן את קערתו, שש ועירה את הנשאר בקערתו לתוך הקערה שלו, וכך חילק שיריים לכל הנוכחים. - כך מסופר בתולדות השבט סופר שבראש הספר.

אך רא"מ הי' מספר, כי כאשר ביקר כ"ק מרן מהר"א זי"ע בארץ ישראל אצל הגאון רבי עקיבא סופר זצ"ל פרעשבורג'ער רב, סיפר לו מרן זי"ע שזקינו, מרן מהר"י זי"ע, לא החזיר ביקור גומלין להשבט סופר זצ"ל מחמת חולשתו, ובעת ששהה אביו כ"ק מרן מהר"ד זי"ע בהונגריה, נסע במיוחד לפרעשבורג, וכונתו היתה שהביקור ייחשב לביקור גומלין במקום אביו מרן מהר"י זי"ע.

ענה רבי עקיבא סופר: יא, ס' איז געווען ביי מיר (= אכן, ביקור זה היה בביתו).

נדבת
הר"ר דוד בר"ב בראנדער הי"ו
בני ברק
לרגל שמחת הולדת הבת שתחי'
יה"ד שייכה לגדלה לתורה ולחופה
ולמעש"ט ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח
רוב תענוג ונחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא

נדבת
הר"ר משה דוד כהן הי"ו
בני ברק
לרגל שמחת הולדת הבן נ"י
יה"ד שייכה לגדלו לתורה ולחופה
ולמעש"ט ולרוות ממנו ומכל יוצ"ח
רוב תענוג ונחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא

הננו להודיע לקראת השמחה המשולשת
 שמיחת החתונות שיהקיימו בשבועות הקרובים
 ו"ט שבט - י"א אדר א' - ב' אדר ב'

שניתן להירשם לקבלת ברכת הקודש

מטבע קודש מבודד

בברכת
הוא יפתח לנו
 שערי הצלה, שערי ישועה, שערי שמחה

חקוק בכתב יד קדשו של כ"ק מרן שליט"א

שיונתן למשתתפים בדרשה געשאנק לשמחת בית צדיקים

על ידי השתתפות בסך / ב-3 תשלומים
 £470 / \$600 / ₪ 2200 במזומן או כ"כ א

אלו שייירשמו עד ליום ב' פר' יתרו יום החופה עד השעה 12
 ויבלו לקבל אחרי החופה את המטבע מידי כ"ק מרן שליט"א

אנ"ש בלונדון יוכלו לקבל המטבע
 מידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
 בעת שחודש בלונדון ביום ד' - ה' פר' יתרו

כמו כן נשאר כמות מצומצמת
 מ'השטרון המיוחס' שב"ק מרן זי"ע לקח לעצמו לשמירה
 וישנה הזדמנות מיוחדת לאנ"ש בלונדון
 לקבל אותה מידי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

להרשמה ניתן לפנות לגבאי בית צדיקים די בכל אתר ואתר

בברכה
 גבאי חברת בית צדיקים